

สรุปคำบรรยาย

การวิเคราะห์ จัดการความขัดแย้ง และเปลี่ยนแปลงความขัดแย้ง

ดร.ชลัท ประเทืองรัตนานักวิชาการผู้ชำนาญการ สำนักสันติวิธีฯ สถาบันพระปกเกล้า

โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งแบบบูรณาการภายใต้แนวทางสันติวิธี

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.

ณ โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์ จังหวัดเชียงใหม่

** ** *

หัวข้อเนื้อหาการบรรยาย

๑ ความรุนแรง

ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Violence เป็นสิ่งซึ่งตรงข้ามกับสันติ เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นว่าเราไม่พอใจ

๒ ความคาดหวัง และความเป็นจริง

เป็นสองสิ่งที่ไม่เกี่ยวเนื่องกัน ความคาดหวัง มักจะถูกสร้างจากประสบการณ์ในวัยเด็ก หรือสถานการณ์ในครอบครัว หรือฐานเดิมของแต่ละคน ส่วนความจริง ก็ขึ้นอยู่กับการกระทำ และผลของการกระทำที่สะสมมา ถ้าช่องว่างระหว่างความคาดหวังและความเป็นจริงใหญ่ ความขัดแย้งก็จะใหญ่ขึ้นตาม

ความขัดแย้งถือเป็นเรื่องปกติของการอยู่ในสังคม ไม่ว่าจะสังคมจะเป็นสังคมครอบครัว สังคมเพื่อน สังคมการทำงาน ยิ่งสังคมมีขนาดใหญ่มากขึ้น ยิ่งมีโอกาที่จะเกิดความขัดแย้งได้มากยิ่งขึ้น แต่ความขัดแย้งไม่ใช่สิ่งที่แยแสเสมอไป

มนุษย์ทุกคนโดยพื้นฐานมีสิทธิในการกำหนดวิถีชีวิตของตัวเอง ซึ่งหมายถึง ความชัดเจนถึงสิทธิในการแสดงออกทางการเมือง และเมื่อการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ ก็ย่อมเป็นธรรมดาของการพยายามชักจูงโน้มน้าวให้ประชาชนเห็นดีเห็นงามกับความเชื่อทางการเมืองของแต่ละกลุ่ม ถ้ามองว่าการเมืองย่อมนำไปสู่ความขัดแย้งหรือไม่ คำตอบชัดเจนว่า ความขัดแย้งทางการเมืองย่อมเป็นปกติธรรมดา

๓ ความคาดหวัง (Hope) และความกลัว (Fear)

สังคมไทยมักจะคิดถึงความรู้สึกในสองด้านที่ดำรงอยู่กันคนละขั้วแต่ผูกความหมายไว้ด้วยกัน ด้านหนึ่งก็คือว่า ความรู้สึกเป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละบุคคล เช่น ความกลัว อีกด้านหนึ่งก็อธิบายด้วยลักษณะสากลของความเป็นมนุษย์ ที่ต้องมีกิเลสตัณหา ได้แก่ ความคาดหวัง ดังนั้นเราสามารถขัดแย้งและเห็นต่างได้ แต่ต้องไม่ใช่ความรุนแรง

๔ วิธีการคิด

คนเราอาจจะต้องดูอีกมุมหนึ่ง ตัวอย่างเช่น นักวาดภาพกำลังวาดภาพอยู่ในขณะนั้น เราไม่สามารถดูได้ว่าภาพนั้นเป็นภาพอะไร เมื่อช่างภาพวาดเสร็จเขาจึงกลับหัวภาพขึ้นมา ทำให้เรามองเห็นเป็นรูปภาพที่เขาวาดได้

๕ การเยียวยา

อาจจะไม่ได้จบที่ตัวเงิน แต่อาจจะจบด้วยการเยียวยาด้านจิตใจ

๖ ความขัดแย้ง

เกิดได้ตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไป

๗ พระพุทธเจ้ากับพระมหาคณานธี

ก็มีความขัดแย้งกับตนเอง พระพุทธเจ้าเห็นความทุกข์ของคนเราจึงออกบวช พระมหาคณานธีนั่งรถไฟเห็นคนผิวขาวดูดีกว่าท่านผิวคล้ำ ซึ่งท่านก็เน้นไม่ใช่ความรุนแรง จนสามารถทำให้อินเดียหลุดพ้นจากการเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษได้

๘ สันติวิธีบนฐานหลักการ (principled nonviolence)

ผู้ใช้สันติวิธีประเภทนี้จะยึดมั่นอยู่บนฐานของหลักศีลธรรม มนุษยธรรม หรือความเชื่อทางศาสนาว่า การกระทำ ความรุนแรงทุกชนิดเป็นสิ่งต้องห้าม เพราะเราทุกคนคือมนุษย์เหมือน ๆ กัน ดังนั้น จะไม่มีคำพูดแห่งความเกลียดชัง หรือดูถูกเหยียดหยาม ออกมาจากผู้ใช้สันติวิธีประเภทนี้ ตัวอย่างอมตะของผู้ใช้สันติวิธีประเภทนี้ คือ มหาตมะคานธี เมื่อมีคนพูดถึงสันติวิธี ก็มักจะคิดถึงว่าเป็นอย่างเดียวกันกับแนวคิดอหิงสาของเขา

๙ ผู้นำแต่ละประเทศมีประสบการณ์และการรับรู้ที่ได้รับมาต่างกัน

อยู่ที่ประเทศนั้น ๆ จะมีบริบทการแก้ไขปัญหาอย่างไร

๑๐ ความขัดแย้งระหว่างบุคคล (Interpersonal Conflict)

ความขัดแย้งคนเดียวก็เกิดขึ้นได้ ถ้าต้องตัดสินใจเลือก เช่น จะมาเรียนหรือจะนอนต่ออีกนิด หรือจะเลือกหนุ่มหรือสาวคนไหนเป็นแฟน

เป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคล ๒ คน หรือมากกว่า ที่จำเป็นต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกัน อาจเกิดขึ้นภายในองค์กรหรือนอกองค์กร ซึ่งมีทั้งเรื่องของการทำงานและเรื่องส่วนตัว

๑๑ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม (Intergroup Conflict)

เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มบุคคลตั้งแต่ ๒ กลุ่ม ที่มีเป้าหมายไม่ตรงกัน อาจเกิดจากกลุ่มในระดับเดียวกันหรือต่างระดับกันภายในองค์กรหรือระหว่างองค์กร

๑๒ นักศึกษาปิดและเปิดหน้าต่างในห้องสมุด แล้วมีการโต้เถียงกันจนเกิดเสียงดังรบกวนคนอื่น

หากท่านเป็นบรรณารักษ์จะมีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร

จับแยกให้ห่างกัน และมีการขอโทษกัน

๑๓ การแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ยืดเยื้อหรือเรื้อรัง เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป

เราต้องใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงความขัดแย้งให้เป็นพื้นที่กลาง สานสัมพันธ์ สานความรู้อาจจะสามารถสร้างสันติภาพได้

๑๔ กติกาในการเสวนามีดังนี้

๑ มองอดีตเป็นบทเรียน มองไปข้างหน้า มาฝันร่วมกัน

๒ มองกันอย่างตั้งใจ ไม่ชี้หน้าด่ากัน

๓) เห็นต่างไม่ต้องเป็นศัตรูกัน

๔) การตัดสินใจใช้ฉันทามติ ไม่ยกนิ้วมือถ้าไม่จำเป็น

๕) ทุกความคิดมีคุณค่า เราไม่ฆ่าความคิดกัน

ไม่มีใครผิด ไม่มีใครถูก ทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็น

๑๕ กฎกติกาพื้นฐานสำหรับการเสวนา มี ๑๐ ข้อ

การเสวนาโดยทั่วไปต้องมีกติการ่วม (Ground Rules) ต้องมีการรับรู้และเห็นชอบในกติการ่วมกัน ประกอบด้วย

๑) เป้าหมาย ๒) พูดในนามตัวเอง ๓) มีความเท่าเทียมกัน ๔) เปิดเผย ฟัง อย่าด่วนตัดสินใจ

๕) แสวงหาสมมุติฐานต่าง ๆ ๖) ฟังด้วยความรู้สึกร่วม หมายถึง ถ้าเราเป็นตัวเขาเราจะต้องทำอย่างไร

๗) มองหาจุดร่วม ๘) แสดงออกถึงความต่างในความคิด ไม่ใช่เรื่องของบุคคล หรือ มูลเหตุจูงใจ

๙) แยกกระบวนการตัดสินใจออกไปจากสถานเสวนา ๑๐) เคารพมุมมองของทุกคน

การสานเสวนา (Dialogue) แตกต่างจากการถกเถียง (Debate) เพราะการสานเสวนา คือ การฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) ในขณะที่มีการสนทนา

๑๖ สันติวิธีใน ๒ ความหมาย

- ๑) เรียกร้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
 - ๒) เครื่องมือในการจัดการความขัดแย้ง
- สันติวิธีเชิงลบ หมายถึง หยุดใช้ความรุนแรง

๑๗ ประเภทของอำนาจ

- ๑) อำนาจเหนือ ใช้ได้พักเดียว ไม่ยั่งยืน
- ๒) อำนาจร่วม ยั่งยืนที่สุด
- ๓) อำนาจภายใน (Power Within) อำนาจภายในของตนเอง

๑๘ สามศรีพี่น้อง บอกรายละเอียดรูปร่างกายตา และทรัพย์สินมรดกที่ได้รับ เราจะเลือกคนไหนเป็นแฟนดี

- คนที่ ๑ ดารา
- คนที่ ๒ ดุจเดือน
- คนที่ ๓ ดุจดาว

บทเรียนของเรื่องนี้คือ เราต้องมีข้อมูลที่ครบถ้วน รอบด้าน ถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดก่อนตัดสินใจ

๑๙ มุมมอง (สรูป)

คนสองคนอาจจะมีความจริงคนละชุด เรื่องเดียวกันอาจเห็นไม่เหมือนกัน ความแตกต่างขึ้นอยู่กับจุดยืน มุมมอง ประสบการณ์ ความคิดความเชื่อ ค่านิยม อารมณ์ความรู้สึก

ในความขัดแย้ง ไม่มีใครผิดใครถูกโดยสมบูรณ์ (ต่างฝ่ายอาจถูกในมุมของตัวเอง) ดังนั้น ไม่อาจบีบบังคับอีกฝ่ายให้ยอมรับความจริงของตน

๒๐ บุคลิกของความขัดแย้งมี ๕ แบบ ดังนี้

- ๑) แข่งขัน
- ๒) ร่วมมือ
- ๓) ประนีประนอม
- ๔) หลีกเลี่ยง (หนีปัญหา)
- ๕) ยอมตาม

๒๑ โดยธรรมชาติแล้วการตัดสินใจมักทำเพื่อกลุ่มตนเองเท่านั้น

win-win/ win-lose/ lose-lose นำไปสู่ ซากปรักหักพัง

การทำให้ตนเองมากที่สุด มิได้หมายความว่า ต้องทำให้คนอื่นได้น้อยที่สุด ความหมายของคำว่าชนะ

- ๑) เพื่อบรรลุเป้าหมายของตัวเอง ต้องร่วมมือกับอีกฝ่าย
- ๒) ความไวใจสร้างยาก พังง่าย คนเราจะทำร้ายกันยากขึ้นถ้ามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
- ๓) จะออกจากกับดักวังวนความขัดแย้งได้ ต้องคุยกัน
- ๔) บางครั้งคุยกับฝ่ายตัวเอง ยากพอกันกับคุยกับฝ่ายตรงข้าม จากการเสนอไม่ให้ทำตามข้อตกลง (ผู้ที่อยู่เบื้องหลังการเจรจามีความสำคัญ)
- ๕) การเจรจาจะไม่เกิดขึ้นหรือไม่สำเร็จ หากอีกฝ่ายรู้สึกว่าคุณหักหลัง หรือรู้สึกว่าตนเองเสียเปรียบ

๒๒ ขอให้ทุกคนที่มาอบรมในวันนี้ ทำงานด้วยใจที่มีสันติวิธีและนำเครื่องมือต่าง ๆ เข้ามาปรับใช้ทำงาน

๒๓ กิจกรรมกลุ่ม วิเคราะห์ความขัดแย้งแบ่ง ๕ กลุ่ม กลุ่มละ ๑ เรื่อง ประกอบด้วย

- ๑) คู่ขัดแย้ง
- ๒) จุดยืน จุดสนใจ ความกลัว
- ๓) สาเหตุความขัดแย้ง
- ๔) ประเด็น
- ๕) ผลกระทบความขัดแย้ง
- ๖) ข้อเสนอแนะ

๒๔ กิจกรรมกลุ่ม ๕ กลุ่ม กลุ่มละ ๑ เรื่อง ดังนี้

- ๑) จ.น่าน
ร้องเรียนการรุกร้าที่สาธารณะ
- ๒) จ.เชียงใหม่
ปัญหาหมอกควันและไฟป่า จ.เชียงใหม่
- ๓) จ.แม่ฮ่องสอน/จ.ลำพูน
การปิดด่านชายแดนไทย - เมียนมา ด้าน จ.แม่ฮ่องสอน
ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
- ๔) จ.ลำปาง
การประกาศพื้นที่อุทยานถ้ำผาไทย
- ๕) จ.เชียงราย
ฟาร์มหมู
- ๖) จ.แพร่ /จ.พะเยา
ปัญหาการต่อต้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวล กรณีจังหวัดแพร่และจังหวัดพะเยา

จังหวัดน่าน
ร้องเรียนการรुक้าที่สาธารณะ

	ผู้ถูกร้อง (A)	ผู้ร้อง (B)	ท้องถิ่น (C)
จุดยืน	ต้องการใช้ทางสาธารณะ	ต้องการครอบครองที่ดิน	ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย
จุดสนใจ	ทางสาธารณประโยชน์	ประกอบอาชีพสร้างรายได้	การตรวจสอบข้อเท็จจริง
ความกลัว	ไม่มีทางเข้าออกที่ดิน	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	ข้อกล่าวหาที่มีต่อหน่วยงานของรัฐ

วิเคราะห์โดยต้นไม้ความขัดแย้ง

ส่วนบนสุด คือ ใบไม้ เป็นผลกระทบ

ทำให้ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนบ้านลดลง ความเกลียดชัง ความแค้นใจ

ส่วนกลาง คือ ลำต้น เป็นประเด็น

ร้องเรียนรูก้าที่สาธารณะประโยชน์

ส่วนล่าง คือ ราก เป็นสาเหตุ

ผลประโยชน์และความเข้าใจผิด

ข้อเสนอแนะ ๑) การตรวจสอบข้อเท็จจริง

๒) เจริญไกลเกลี่ย

๓) แจ้งสิทธิ หน้าที่ ให้ทั้ง ๒ ฝ่ายทราบ

๔) กำหนดระยะเวลาการรื้อถอนไม่ให้กระทบต่อผลผลิตหรือรายได้

จังหวัดเชียงใหม่
ปัญหาหมอกควันและไฟป่า จ.เชียงใหม่

	ภาคเอกชน (A)	ส่วนราชการ (B)	ประชาชน (C)
จุดยืน	ผลกระทบจากหมอกควันและไฟป่า	ต้องการปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐ	รายได้จากการหาของป่า เข้าป่า ซึ่งต้องอาศัยการเผา
จุดสนใจ	๑) ไม่ให้เกิดมลพิษสิ่งแวดล้อม ๒) การท่องเที่ยว ๓) รายได้/ ผลกำไร	๑) ลดจุดความร้อน/ ลดการเผา ๒) ค่า PM 2.5	- รายได้จากการหาของป่า - เพิ่มพื้นที่ทำการเกษตร
ความกลัว	๑) เสียรายได้/ ผลประโยชน์สุขภาพ ๒) สิ่งแวดล้อม	๑) การประเมิณผลของผู้บังคับบัญชา ๒) การโจมตีของสื่อ/ประชาชน ๓) การโยกย้าย / อ.ฟาง	๑) ขาดรายได้ ๒) ถูกดำเนินคดี ๓) เตรียมพื้นที่เพาะปลูกไม้ทันฤดูกาล

วิเคราะห์โดยต้นไม้มุมความขัดแย้ง

ส่วนบนสุด คือ ใบไม้ เป็นผลกระทบ

สุขภาพ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม คุณภาพอากาศ งบประมาณ คู่ขัดแย้งจากการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน

ส่วนกลาง คือ ลำต้น เป็นประเด็น

ปัญหาหมอกควันและไฟป่า

ส่วนล่าง คือ ราก เป็นสาเหตุ

- ๑) ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับป่า
- ๒) ปัญหาความไม่เท่าเทียมกัน
- ๓) คู่ขัดแย้งมีความเข้าใจไม่ตรงกัน
- ๔) ความเชื่อที่สืบทอดกันมา/ วิถีชาวบ้าน
- ๕) การสั่งการ การบังคับบัญชาระหว่างส่วนกลางกับผู้ปฏิบัติ
- ๖) งบประมาณ เครื่องมือ กำลังคน

ข้อเสนอแนะ ๑) พัฒนาและสร้างความเท่าเทียมในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๒) มาตรการปิดป่า - บังคับใช้กฎหมาย

๓) สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับป่า

๔) ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่า ให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับสถานการณ์ - วิถีชีวิต

ในปัจจุบัน

๕) สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ หรือ เครือข่ายจิตอาสา

๖) สร้างงาน สร้างอาชีพ โดยงบประมาณของรัฐ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน/ จังหวัดลำพูน
การปิดด่านชายแดนไทย – เมียนมา ด้าน จ.แม่ฮ่องสอน
ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

	ราชการส่วนภูมิภาค (A)	ผู้ร้อง (B)	(C)
จุดยืน	ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 โดยการปิดด่าน	๑) กลุ่มผู้ประกอบการ (สินค้า อุปโภค - บริโภค) ๒) ราษฎร (ไทย - เมียนมา) - ต้องการค้าขายตามแนว ชายแดน - ต้องการติดต่อตามแนว ชายแดน - ต้องการใช้บริการทาง การแพทย์ ฝั่งไทย	- ไม่มี
จุดสนใจ	๑) ผลประโยชน์ส่วนรวมของ ประเทศหรือจังหวัด ๒) ควบคุมจำนวนผู้ติดเชื้อ เน้นความ ปลอดภัยของคนไทยใน จ.แม่ฮ่องสอน	๑) กำไร ผลประกอบการทาง เศรษฐกิจ ๒) ราษฎรในพื้นที่มีงานทำ	- ไม่มี
ความกลัว	๑) กลัวโรคระบาด - ควบคุมไม่ได้ ๒) ไม่มีวัคซีนป้องกันโรค ๓) สถานพยาบาลไม่เพียงพอ - บุคลากรและอุปกรณ์ขาดแคลน	๑) ขาดทุน ๒) ตกงาน ๓) ยากจน	- ไม่มี

วิเคราะห์โดยต้นไม่ความขัดแย้ง

ส่วนบนสุด คือ ใบไม้ เป็นผลกระทบ

- ๑) กลุ่มผู้ประกอบการ, ราษฎร รวมกลุ่มประท้วง - ยื่นข้อเสนอ
- ๒) ความสัมพันธ์ในครอบครัว
- ๓) ขาดโอกาสการรักษาทางการแพทย์ อาทิ กรณี อ.สบเมย
- ๔) สินค้าเสื่อมคุณภาพ เช่น กระเทียม
- ๕) ขาดสินค้าอุปโภคบริโภคตามแนวชายแดนที่นำเข้าจากประเทศไทย

ส่วนกลาง คือ ลำต้น เป็นประเด็น

การปิดด่านชายแดนไทย – เมียนมา ด้าน จ.แม่ฮ่องสอน

ส่วนล่าง คือ ราก เป็นสาเหตุ

- ๑) มีการลักลอบเข้า - ออก ตามเส้นทางธรรมชาติ โดยไม่ผ่านการตรวจหาเชื้อโรคไวรัสโคโรนา
- ๒) มีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มและแพร่ไปยังจังหวัดอื่น

ข้อเสนอแนะ

- ๑) ประชุมคณะกรรมการควบคุมโรคติดต่อ จ.แม่ฮ่องสอน โดยเชิญตัวแทนภาครัฐทุกหน่วย ผู้ประกอบการ ผู้แทนราษฎร เพื่อกำหนดมาตรการร่วมกันในการเปิด - ปิด ด้านชายแดน
- ๒) รมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ทุกฝ่าย ปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนาอย่างเคร่งครัด
- ๓) จุดตรวจ - จุดสกัด ลาดตระเวนตามแนวชายแดนธรรมชาติ
- ๔) อนุโลมผ่อนผันให้นำเข้า - ส่งออก สินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยมีมาตรการควบคุมโรคติดต่ออย่างเคร่งครัด
- ๕) จัดหาสถานที่กักตัว สำหรับผู้ป่วยหนัก

จังหวัดลำปาง
การประกาศพื้นที่อุทยานถ้ำผาไทย

	อุทยาน (A)	ประชาชน (B)	NGO (C)
จุดยืน	ประกาศยกฐานะเป็นอุทยานถ้ำผาไทย	๑) กั้นพื้นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินออกจากอุทยาน ๒) ต้องการเอกสารสิทธิ	- ช่วยเหลือประชาชนต่อสู้อับอำนาจรัฐ
จุดสนใจ/ความจำเป็น	ประกาศพื้นที่อุทยานให้ เป็นไปตามกฎหมาย เนื้อที่ ๗๐๐,๐๐๐ ไร่	๑) สิทธิที่ดินทำกินในเขตป่า ๒) ประกาศแนวเขตให้ชัดเจน	กลุ่ม P - Move ต้องการความเป็นธรรมในสังคม ลดความขัดแย้ง
ความกลัว	๑) การบังคับใช้กฎหมายไม่มีความชัดเจน ๒) ทรัพยากรเสื่อมโทรม ๓) การขยายพื้นที่ทำกิน	๑) ไม่มีพื้นที่ทำกิน ๒) ถูกดำเนินคดี ๓) วิถีชีวิตเปลี่ยนไป	สูญเสียฐานมวลชน

วิเคราะห์โดยต้นไม้ความขัดแย้ง

ส่วนบนสุด คือ ใบไม้ เป็นผลกระทบ

- ๑) ความบาดหมางระหว่างรัฐกับประชาชน
- ๒) อุทยานไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้

ส่วนกลาง คือ ลำต้น เป็นประเด็น

พิพาทการประกาศแนวเขตที่ดินทำกิน/ที่อยู่อาศัย

ส่วนล่าง คือ ราก เป็นสาเหตุ

- ๑) ต้องการประกาศเขตอุทยาน
- ๒) ประชาชนกลัวเสียพื้นที่ทำกิน
- ๓) ความไม่ชัดเจนของแนวเขต
- ๔) ประชาชนขยายพื้นที่ทำกินนอกเหนือจากที่รัฐจัดสรรให้

ข้อเสนอแนะ

- ๑) ตั้งคณะกรรมการเพื่อทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย
- ๒) ใช้กฎหมายและเทคโนโลยี เช่น ภาพถ่ายทางอากาศ เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปสู่การประกาศแนวเขต

จังหวัดเชียงราย
ฟาร์มหมู

	ประชาชน (A)	ผู้ประกอบการ (B)	หน่วยงานรัฐ (C)
จุดยืน/ จุดสนใจ	๑) ไม่ต้องการฟาร์มหมู ๒) ฟาร์มหมูได้ดำเนินการต่อ	๑) ประกอบกิจการต่อ (ออกใบอนุญาต) ๒) ไม่ได้รับการต่อใบอนุญาต	๑) ความต้องการของประชาชน ๒) การพิจารณาอนุญาตตาม ระเบียบกฎหมาย
ความกลัว	ได้รับกลิ่นเหม็นจากฟาร์มหมู	ถูกร้องเรียนจากประชาชน	การอุทธรณ์ไม่ต่อใบอนุญาต

วิเคราะห์โดยต้นไม้ความขัดแย้ง

ส่วนบนสุด คือ ใบไม้ เป็นผลกระทบ

- ๑) สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ
- ๒) ความบาดหมางกัน
- ๓) การขาดรายได้
- ๔) สุขภาพกาย/จิต

ส่วนกลาง คือ ลำต้น เป็นประเด็น

- ๑) การแก้ไขปัญหากลิ่นเหม็น
- ๒) การพิจารณาต่อใบอนุญาต

ส่วนล่าง คือ ราก เป็นสาเหตุ

- ๑) กลิ่นเหม็นจากฟาร์มหมู
- ๒) การร้องเรียน
- ๓) การพิจารณาอุทธรณ์
- ๔) การไม่ได้รับการต่อใบอนุญาต

ข้อเสนอแนะ ๑) หาข้อตกลงร่วมกัน (ประชาชนกับผู้ประกอบการ)

๒) ในรูปแบบคณะกรรมการโดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และให้ทุกฝ่ายพึงพอใจในผลการ

ดำเนินการ

จังหวัดแพร่/จังหวัดพะเยา
ปัญหาการต่อต้านคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวล กรณีจังหวัดแพร่และจังหวัดพะเยา

	บริษัทเอกชน (A)	ประชาชน (B)	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (C)
จุดยืน	ก่อสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวล	ประชาชนคัดค้านไม่ให้ก่อสร้าง	อยากให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ตามความต้องการของประชาชน
จุดสนใจ	ผลประโยชน์/กำไรของบริษัท	ปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	การประชาคมรับฟังความคิดเห็น
ความกลัว	๑) การเปลี่ยนแปลง/ ย้ายสถานที่ตั้งโรงงาน ๒) เสียโอกาสทางธุรกิจ	มลพิษและปัญหาสุขภาพ	ฐานเสียงทางการเมือง

วิเคราะห์โดยต้นไม้ความขัดแย้ง

ส่วนบนสุด คือ ใบไม้ เป็นผลกระทบ

- ๑) ปศุสัตว์
- ๒) เกษตรกรรม
- ๓) แหล่งน้ำ
- ๔) ที่อยู่อาศัย
- ๕) สุขภาพ

ส่วนกลาง คือ ลำต้น เป็นประเด็น

- ๑) สถานที่ก่อสร้าง
- ๒) EIA (ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม)

ส่วนล่าง คือ ราก เป็นสาเหตุ

- ๑) การพัฒนาในพื้นที่
- ๒) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ ๑) จัดทำเวทีรับฟังความคิดเห็น ประกอบด้วย อปท. อุตสาหกรรม

๒) การชี้แจงข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรม อปท. สาธารณสุข โยธา ทสจ.

๓) บันทึกข้อตกลงร่วมกัน

๔) ประโยชน์ของชุมชนที่จะได้รับ